

**جهت تهیه این کتاب می‌توانید با شماره
تلفن‌های ذیل تماس حاصل نمایید.**

۰۲۵-۳۷۷۴۹۲۷۴

۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰

**همچنین می‌توانید در شبکه‌های
اجتماعی ایتا و تلگرام با شماره فوق
سفارش خود را ثبت فرمایید.**

■ کانال ایتا: [nashrehoghoghepoya](#)

■ کانال تلگرام: [hoghoghepoyapub](#)

■ کانال پیام رسان بله: [pooya_law](#)

■ کانال پیام رسان سروش: [pooyalaw](#)

■ فروشگاه اینترنتی: [www.hpbook.ir](#)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نظریه‌های مشورتی تخصصی اداره کل تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

تهیه و تنظیم:

اداره کل تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

سید محمدعلی نوایی

آمنه خدادادی

نشر حقوق پویا

فهرست مطالب

مقدمه	۴
مبحث اول - فروش اموال	۶
مبحث دوم - خسارت تأخیر تأدیه	۱۵
مبحث سوم - بستانکاری و تصدیق طلب	۲۵
مبحث چهارم - حق صندوق الف	۵۴
مبحث پنجم - اقدامات اداره تصفیه	۷۲
مبحث ششم - معاملات ورشکسته	۱۰۸
مبحث هفتم - متفرقه	۱۱۴

قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی و آیین نامه اجرایی آن، مصوب سال ۱۳۱۸ هجری شمسی می‌باشد و تا کنون امر تصفیه امور ورشکستگان در ادارات تصفیه، قریب به ۸۴ سال بر مبنای همین قانون انجام شده است. بدیهی است با توجه به گذر سالها، پیشرفت علم، تغییر شرایط اقتصادی و سیاسی کشور و نیز وقوع موارد متعدد پیش بینی نشده در این قانون، قانون یاد شده پاسخگوی نیازهای امروز ادارات تصفیه در انجام وظایف محوله نمی‌باشد. چراکه از یک طرف با ظهور اینترنت و عصر ارتباطات و تغییر در شیوه‌های تجارت، امروزه تجارت به سرعت در حال تغییر و توسعه و پیشرفت بوده و از طرفی پدیده ورشکستگی نیز پیچیدگی‌های خاص خود را دارد. بنابراین برای تصفیه امور ورشکستگان، نیاز مبرم به بروز رسانی قوانین و مقررات به طور جدی احساس می‌شود.

با عنایت به اینکه علیرغم تلاشهای مکرر جهت اصلاح و بازبینی و به روز رسانی قانون تجارت و قانون اداره تصفیه، هنوز اقدام قطعی و نتیجه بخش در این خصوص صورت نگرفته و مشخص نیست چه زمانی این امر واقع شود و از طرفی پرونده‌های ورشکستگی را نمی‌توان تا تعیین تکلیف نهایی بلا تکلیف رها کرد لذا ناگزیر می‌بایست با شرایط فعلی اقدامات مربوط به وظایف و تکالیف سازمانی را انجام داد. در حال حاضر ادارات تصفیه با همین قانون موجود و تفاسیری که خود دارند تصفیه امور ورشکستگان را انجام می‌دهند در طول انجام این امور به طور مداوم و متناوب ابهامات و سوالاتی برای متصدیان امر تصفیه پیش می‌آید. ناگزیر مقامات قضایی و غیر قضایی از اداره حقوقی قوه قضائیه و اداره کل تصفیه امور ورشکستگی سوالات خود را استعلام می‌نمایند.

پاسخ‌هایی که از این اداره کل پس از بررسی نظریه‌های مختلف و برگزاری کمیسیون تخصصی ارائه می‌شود در جهت پر کردن خلاءهای قانونی و ایجاد رویه واحد در ادارات تصفیه و سایر مراجع قضایی و غیرقضایی در سراسر کشور می‌باشد. لذا مقرر شد استعلامات و پاسخ‌های مربوطه طی یک مجلد به عنوان مرجعی برای متصدیان امر تهیه شود.

مجموعه حاضر که با همت و تلاش اداره کل تصفیه امور ورشکستگی تهیه و تنظیم شده است حاصل پاسخگویی به سئوالات از سال ۱۳۹۹ لغایت ۱۴۰۱ می‌باشد.

استعلامات و پاسخ‌های اداره کل تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه ۱۴۰۱-۱۳۹۹

مبحث اول - فروش اموال

۱) اداره تصفیه یا مدیر تصفیه در هر زمان که وجه نقد موجود باشد می‌تواند نسبت به فک رهن اموال قابل فروش ورشکسته، اقدام نماید.

استعلام یزد

مدیر کل محترم تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

سلام علیکم

احتراماً، مستدعی است نظر مشورتی آن اداره محترم را در خصوص سؤال زیر اعلام فرمایید:

۱- در خصوص اموال ورشکسته که در رهن بانک قرار دارد و اداره تصفیه می‌بایست آن را به فروش برساند در مورد فک رهن و چگونگی و زمان آن ابهام وجود دارد.

الف) آیا قبل از انتشار آگهی مزایده باید فک رهن شود و یا پس از فروش و در زمان انتقال سند به نام خریدار؟

ب) آیا فک رهن با درخواست فک رهن از سوی اداره تصفیه خطاب به بانک مرتهن صورت می‌گیرد؟ و در صورت استنکاف بانک چه باید کرد. آیا می‌توان مستقیماً با دفتر خانه تنظیم کننده سند رهنی در خصوص فک رهن مکاتبه کرد و آیا دفترخانه بدون حضور مرتهن حق فک رهن دارد؟

معاونت محترم قضائی و رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی استان یزد

سلام علیکم

احتراما عطف به نامه شماره ۸۰۰۰۲/۱۴۰۶/۹۰۳۰ مورخ ۱۸/۰۸/۱۴۰۰ موضوع در کمیسیون پاسخگوئی به سوالات مطرح و پاسخ ذیل به حضور ایفاد می‌گردد:

الف - در خصوص اینکه چه زمانی می‌بایست جهت فک رهن اموال ورشکسته اقدام گردد؟ اساساً، باید حکم ورشکستگی قطعی شده باشد و با توجه به مواد ۵۱۴ و ۵۱۵ قانون تجارت که بیان داشته مدیر تصفیه در هر موقع با اجازه عضو ناظر می‌تواند طلب طلبکارها را داده و اموال را از رهن خارج کند و با عنایت به ماده ۵۱۷ که مقرر داشته مطالبات طلبکاران صاحب وثیقه از اولین جوهری که حاصل می‌شود پرداخت گردد. هر زمان که ورشکسته جوهری داشته باشد و تصدیق طلب بانک صورت گرفته و به بانک ابلاغ شده و اعتراضی واصل نشده باشد (صرف نظر از انتشار صورت طبقه بندی و قطعیت آن) می‌توان با بانک مکاتبه و پس از اعلام شماره حساب توسط بانک هم زمان با واریز وجه، فک رهن نمود و در صورتی که ورشکسته فاقد وجوه نقدی باشد قاعدتا پس از فروش اموال و امکان پرداخت مبلغ تصدیق شده بابت سند رهنی از محل مورد مزایده، می‌بایست با بانک جهت انجام مقدمات فک رهن و غیره مکاتبه نمود.

ب - با توجه به اینکه طبق مواد ۵۱۴ و ۵۱۵ قانون تجارت طلبکارهایی که رهنه در دست دارند فقط در صورت غرماء برای یادداشت قید می‌شوند و مدیر تصفیه هر زمان می‌تواند شیء مرهون را از رهن خارج نماید، در صورتی که معادل مبلغ تصدیق شده، وجه در حساب اداره وجود داشته باشد اداره تصفیه ابتدا با بانک مکاتبه تا جهت فک رهن و اخذ مبلغ تصدیق شده اقدام نماید و در صورت استنکاف بانک، با دفتر خانه اسناد رسمی مکاتبه می‌گردد که با توجه به اینکه مطالبات تصدیق شده و قطعیت یافته بانک قابل پرداخت می‌باشد و علیرغم اخطار به بستانکار وی اقدامی جهت فک رهن به عمل نیاورده است، نسبت به فک رهن اقدام و نماینده اداره نیز جهت امضاء اسناد معرفی می‌گردد و نیازی به حضور مرتهن نمی‌باشد.

۲) اگر با فروش برخی از اموال ورشکسته امکان پرداخت مطالبات کلیه بستانکاران و همچنین هزینه‌های جاری و حق صندوق الف وجود داشته باشد نیازی به فروش سایر اموال ورشکسته نیست. همچنین با وجود اموال مازاد امکان پرداخت خسارت تأخیر به بستانکار وجود ندارد.

استعلام یزد

مدیر کل محترم تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

سلام علیکم

احتراماً، به استحضار می‌رساند در بسیاری موارد در جریان تصفیه امور ورشکستگی به علت ارزش افزوده ای که اموال ورشکسته پیدا می‌کند با فروش برخی اموال امکان پرداخت طلب کلیه بستانکاران وجود دارد.

الف) آیا الزاماً سایر اموال هم باید فروخته شود؟ و یا با توجه به فلسفه تصفیه امور ورشکستگی نیازی به فروش سایر اموال نیست.

ب) در صورتی که نیاز به فروش سایر اموال نیست آیا باز هم خسارت تأخیر تأدیه صرفاً تا تاریخ توقف محاسبه می‌شود و تتمه اموال بدون احتساب خسارت تأخیر پس از توقف به ورشکسته مسترد می‌شود و یا اینکه با توجه به فلسفه عدم محاسبه خسارت تأخیر پس از توقف که همان عدم تمکن است خسارت باید محاسبه شود؟

معاون محترم قضائی رئیس کل دادگستری استان و رئیس اداره تصفیه امور

ورشکستگی استان یزد

سلام علیکم

احتراماً عطف به نامه شماره ۸۰۰۰۲/۱۳۶۶/۰۹۰۳۰ مورخ ۱۶/۸/۱۴۰۰ موضوع

در کمیسیون پاسخگویی به سوالات مطرح و پاسخ به شرح ذیل به حضور ایفاد می‌گردد:

الف- اگر با فروش برخی از اموال ورشکسته امکان پرداخت مطالبات کلیه بستانکاران و همچنین هزینه‌های جاری و حق صندوق الف وجود داشته باشد نیازی به فروش سایر اموال ورشکسته نیست .

ب- در صورتی که اموال ورشکسته مازاد بر بدهی باشد باز هم به استناد رأی وحدت رویه ۱۵۵ مورخ ۱۴/۱۲/۱۳۴۷ صرفاً خسارت تأخیر تأدیه تا زمان توقف محاسبه می‌گردد و مازاد اموال ورشکسته پس از اخذ حق صندوق الف آن می‌بایست به وی مسترد گردد و به لحاظ وجود اموال مازاد نسبت به دیون امکان پرداخت خسارت تأخیر تأدیه به بستانکاران وجود ندارد.

۳) انتقال مال مورد مزایده به شخص غیر از خریدار مزایده بلا اشکال است

استعلام قم

مدیرکل محترم تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضائیه

با سلام

احتراماً در پرونده ۵ اموال ورشکسته آقای ..... واحد دامداری از طریق مزایده واگذار و خریدار کل ثمن را پرداخت کرده جهت انتقال سند به دفترخانه معرفی گردیده ایشان تقاضا کرده بدلیل اختلاف مالی که دارد انتقال با تاخیر انجام گیرد تا ملک در لیست اموالش قرار نگیرد با توجه به مراتب چنانچه نامبرده تقاضای انتقال ملک به شخص دیگری نماید ارشاد فرمائید اداره تصفیه می‌تواند با درخواست وی موافقت نماید و ملک را شخص مورد نظر ایشان انتقال دهد؟

مستشار قضایی و رئیس محترم اداره تصفیه امور ورشکستگی استان قم

سلام علیکم

احتراماً عطف به نامه شماره ۹۰۲۰/۴۵/۱۵۴۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۰۵ به استحضار می‌رساند انتقال مال مورد مزایده به شخص غیر از خریدار مزایده، در صورت تقاضای خریدار و احراز هویت نامبرده و تأیید امضاء بلا اشکال می‌باشد، صرفاً لازم است دقت شود جهت جلوگیری از فرار مالیاتی ناشی از انتقال به نحوی اداره کل امور مالیاتی در جریان قرار گرفته و تصویری از صورتجلسه مزایده به دفترخانه تنظیم کننده سند جهت ارسال به اداره کل امور مالیاتی ارسال گردد.

۴) تقسیم اموال شرکت منحل بین سهامداران وقتی بستانکاری وجود ندارد پس از نشر آگهی و گذشت شش ماه، امکان پذیر است.

استعلام دادگاه حقوقی بروجرد:

مدیرکل محترم تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضائیه جناب آقای نوابی

با سلام

به استحضار می‌رساند با عنایت به درخواست کتبی مدیر تصفیه شرکت آسفالت سازی ..... در جریان تصفیه (موضوع انحلال شرکت) به شماره ثبت ..... و شناسه ملی ..... مبنی بر ارسال استعلام قضایی به آن اداره کل محترم در خصوص امکان فروش اموال و تجهیزات شرکت مزبور به هریک از سهامداران (در مقام شخص حقیقی) در فرایند مزایده و در ازای پرداخت صرفاً سهم سایر سهامداران (پس از کسر سهم سهامدار خریدار) خواهشمند است نسبت به امکان و یا منع قانونی در این خصوص کتباً اظهار نظر فرمایید.

همچنین بر اساس اعلام مدیر تصفیه در این شرکت منحل پس از چاپ سه نوبت آگهی دعوت از بستانکاران هیچ شخص حقیقی یا حقوقی ادعا و یا مکاتباتی در خصوص مطالبات از شرکت را ارائه ننموده است از طرف دیگر پس از برگزاری دو

مرحله فرآیند مزایده، هیچ مشتری با قیمت اعلامی این شرکت جهت انجام تشریفات مزایده مراجعه ننموده و در حال حاضر نیز فراخوان نوبت سوم مزایده اموال در روزنامه کثیرالانتشار به چاپ رسیده است.

ریاست محترم شعبه چهارم دادگاه عمومی حقوقی شهرستان بروجرد

سلام علیکم

احتراماً در پاسخ به نامه شماره ۱۴۰۱۳۶۹۹۰۰۰۵۵۹۷۷۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۱ به استحضار می‌رساند نظر به این که پس از سه نوبت آگهی دعوت بستانکاران، بستانکاری ادعای طلب ننموده است و به استناد ماده ۲۲۳ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت حتی با وجود بستانکار مقرر داشته که آن قسمت از دارایی نقدی شرکت که در مدت تصفیه مورد احتیاج نیست بین صاحبان سهام به نسبت سهم تقسیم گردد به شرط آن که حقوق بستانکاران مورد لحاظ قرار گیرد، بالطبع در مورد سؤال که بستانکاری وجود ندارد می‌بایست اموال بین سهامداران پس از گذشت شش ماه از تاریخ انتشار اولین آگهی دعوت بستانکاران تقسیم و سپس مراتب به ثبت شرکتها جهت انحلال شرکت اعلام و آگهی ختم منتشر گردد، بنابراین در صورت عدم توافق سهامداران در خصوص تقسیم اموال و تجهیزات شرکت هر کدام از سهامداران می‌تواند طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری در مزایده شرکت نموده و مورد مزایده را خریداری و ثمن مورد مزایده را پس از کسر سهم خود به حساب واریز نماید.

۵) فروش اموال ورشکسته صرفاً از طریق مزایده و از ناحیه اداره تصفیه است و معاملات ورشکسته در زمان توقف موضوع ماده ۴۲۳ قانون تجارت در صورت کفایت سایر اموال برای بستانکاران نیاز به ابطال ندارد.

استعلام زنجان

مستشار محترم قضایی و مدیر کل اداره تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

با سلام و احترام

خواهشمند است در خصوص سئوالات زیر این اداره را ارشاد فرمایید:

۱. آیا به استناد بند ۲ ماده ۴۲۳ قانون تجارت، ورشکسته می‌تواند با هماهنگی اداره تصفیه در جهت کاهش هزینه‌های مزایده، اموال خود را فروخته و وجه آن را به حساب ورشکستگان واریز نماید؟

۲. آیا صحت معامله تاجر ورشکسته در زمان توقف منوط به استرداد ثمن معامله به اداره تصفیه جهت پرداخت دیون بستانکاران می‌باشد یا خیر؟

۳. با توجه به بندهای مذکور در ماده ۴۲۳ قانون تجارت، معامله‌هایی را که ورشکسته در دوران توقف انجام داده و اموال دیگری در توقیف و دسترس اداره تصفیه بوده و تکافوی طلب بستانکاران را می‌کند نیاز به ابطال دارد یا خیر؟

۴. در صورت صحیح بودن معاملات مذکور در بند ۳، آیا سهل‌البیع بودن اموال ذکر شده در قیاس با سایر اموال در اختیار اداره تصفیه می‌تواند دلیلی بر ابطال معامله باشد یا خیر؟

معاون محترم قضایی رئیس کل دادگستری
و رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی استان زنجان
سلام علیکم

احتراماً در پاسخ به نامه شماره ۹۰۳۱/۵۶۰۹۴/۲۲۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۱۳ به استحضار می‌رساند:

۱- از تاریخ صدور حکم ورشکستگی، ورشکسته حق هیچگونه دخالتی در اموال خود را ندارد و در صورت ضرورت فروش اموال ورشکسته، اداره تصفیه وفق مقررات اقدام به مزایده و فروش اموال می‌نماید، مگر اینکه طبق ماده ۴۰ قانون اداره تصفیه:

الف: هیأتی از بستانکاران که دارای شرایط مذکور در ماده ۴۸۰ قانون تجارت باشند با فروش اموال بدون مزایده موافق باشند.

ب: وقتی که مال در بورس و یا در بازار قیمت معینی دارد.

۲- معاملات تاجر ورشکسته در صورتی که در دوران توقف مشمول یکی از بندهای سه گانه ماده ۴۲۳ قانون تجارت و یا مشمول ماده ۴۲۶ قانون مذکور باشد، باطل و در غیر اینصورت معامله، صحیح می‌باشد.

حال در مورد سؤال اگر منظور استرداد ثمن از طرف ورشکسته باشد یا به فرض محال خریدار با وجود پرداخت ثمن به ورشکسته مجدداً بخواهد ثمن را به اداره تصفیه پرداخت نماید هیچکدام از این اقدامات در صورتی که معامله مشمول ماده ۴۲۳ قانون تجارت یا ماده ۴۲۶ باشد مانع ابطال مزایده نمی‌شود.

۳- با توجه به اینکه فلسفه و هدف از ابطال معاملات تاجر جلوگیری از تضرر و تضییع حقوق بستانکاران می‌باشد در صورتی که اموال موجود تکافوی طلب بستانکاران و هزینه‌های ورشکستگی را بنماید نیازی به ابطال معاملات نمی‌باشد.

۴- در صورتی که اموال فروخته شده در دوران توقف سهل البیع تر از اموال موجود که در اختیار اداره تصفیه است می‌باشد (در صورتی که اموال موجود تکافوی طلب بستانکاران را بدهد). این امر دلیل بر ابطال معاملات نمی‌باشد.

۶) تهاتر اموال با دین بستانکار در صورت فروش نرفتن مال از طریق مزایده صحیح نیست.

استعلام قم:

مدیر کل محترم تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه
سلام علیکم؛

احتراماً؛ در مورد اموال احدی از ورشکستگان به نام شرکت ..... که در شهرستان پلدختر و نزد یکی از طلبکاران وی به نام ..... می‌باشد به استحضار می‌رساند با وجود برگزاری ۲ جلسه مزایده و تحمل هزینه هنگفت از جمله هزینه کارشناسی از شهرهای مجاور و همچنین نشر آگهی (که همگی آن مبالغ استقراض شده) خریداری مراجعه ننموده، و احتمال اینکه بازهم خریداری مراجعه ننماید وجود دارد و احتمالاً این چرخه ادامه خواهد داشت؛ از طرف دیگر طلبکار مذکور هم جهت نگهداری اموال حق الزحمه جداگانه مطالبه نموده که هر روز بیشتر هم می‌شود، ضمن اینکه اموال مذکور در معرض خرابی و استهلاک بیشتر هم هست، خصوصاً آنکه مدیرعامل شرکت مذکور هم هیچگونه همکاری با این اداره انجام نمی‌دهد؛ با این اوصاف و با توجه به وجود طلبکاران متعدد و اینکه آقای ..... به عنوان طلبکار آماده است اموال را بجای طلب خود محاسبه و تهاتر صورت گیرد تقاضا دارد این اداره را ارشاد فرمائید.

مستشار محترم

و رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی دادگستری استان قم

سلام علیکم

احتراماً بازگشت به نامه شماره ۹۰۲۰/۸۶۳/۱۵۴۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶، موضوع درخواست احدی از طلبکاران شرکت ورشکسته ..... مبنی بر تهاتر طلب با اموال ورشکسته به جهت عدم فروش اموال با وجود برگزاری چند جلسه

مزایده، اشعار می‌دارد: نظر به وجود طلبکاران متعدد برای شرکت ورشکسته یاد شده، امکان تهاتر و واگذاری اموال به احدی از آنها امکان پذیر نمی‌باشد. لذا شایسته است آن اداره محترم جهت جلوگیری از هزینه‌های مجدد برگزاری مزایده، نسبت به دعوت از بستانکاران و اخذ موافقت آنها در خصوص واگذاری اموال به احدی از آنها خارج از تشریفات مزایده و همچنین دریافت حقوق دولتی اتخاذ تصمیم نماید.

مبحث دوم - خسارت تأخیر تأدیه

۱) سود تسهیلات اعطایی به ورشکسته اعم از اینکه تسهیلات قبل از تاریخ توقف و یا در دوران توقف به ورشکسته اعطاء شده باشد از ناحیه بانک تسهیلات دهنده به ورشکسته قابل مطالبه است که اصطلاحاً به آن سود قراردادی یا یک دوره سود گفته می‌شود و آنچه که به استناد رأی وحدت رویه مذکور حذف می‌گردد صرفاً خسارت تأخیر تأدیه پس از تاریخ توقف ورشکسته می‌باشد.

استعلام فارس

مدیر کل محترم تصفیه امور ورشکستگی قوه قضائیه

با سلام و تحیات

احتراماً، با توجه به این که در اجرای رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵ - ۱۳۴۷/۱۲/۱۴ به موجب بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۱۰۳۷/۱۵۴ اعلام گردیده سود قراردادی مشمول رأی وحدت رویه نمی‌گردد با لحاظ این که بعضاً قراردادهای تسهیلاتی به ورشکسته بعد از تاریخ توقف تنظیم و تسهیلات پرداخت شده است. آیا در اجرای ماده ۴۲۱ قانون تجارت سود قرارداد تسهیلات بانکی بر اساس قرارداد تا زمان تصدیق طلب قابل محاسبه خواهد بود یا خیر؟

معاون محترم قضائی رئیس کل دادگستری استان
و رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی استان فارس
سلام علیکم

احتراماً، بازگشت به نامه شماره ۹۰۱۹/۲۴۵/۲۶۶ مورخ ۱۴۰۲/۴/۲۶ در خصوص
سود قرارداد تسهیلات اعطایی به ورشکسته به استحضار می‌رساند:

رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵-۱۳۴۷/۱۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور
صرفاً به حذف خسارت تأخیر تأدیه بعد از ایام توقف اشاره دارد و شامل سود
تسهیلات اعطایی به ورشکسته نمی‌گردد. بر این اساس سود تسهیلات اعطایی به
ورشکسته اعم از اینکه تسهیلات قبل از تاریخ توقف و یا در دوران توقف به
ورشکسته اعطاء شده باشد از ناحیه بانک تسهیلات دهنده به ورشکسته قابل مطالبه
است که اصطلاحاً به آن سود قراردادی یا یک دوره سود گفته می‌شود و آنچه که
به استناد رأی وحدت رویه مذکور حذف می‌گردد صرفاً خسارت تأخیر تأدیه پس
از تاریخ توقف ورشکسته می‌باشد. بعنوان مثال بانک وام به مبلغ پنج میلیارد ریال به
تاجر پرداخت کرده و بر طبق قرارداد می‌بایست در یک بازه زمانی سه ساله مثلاً
شش میلیارد ریال به بانک مسترد گردد این اعطاء تسهیلات چه در دوران توقف و
چه قبل از آن به ورشکسته صورت گرفته باشد مبلغ یک میلیارد ریال سود قرار داد
از ناحیه بانک قابل مطالبه می‌باشد (البته چنانچه مقررات بانک مرکزی در محاسبه
سود رعایت نشده باشد مطابق رأی وحدت رویه ۷۹۴ اداره تصفیه صرفاً سود
تسهیلات اعطایی را در حد مقررات بانک مرکزی برای بانک لحاظ خواهد کرد و
درصد سود مندرج در قرارداد مبنای محاسبه نخواهد بود).

نکته قابل توجه دیگر آن است که ممکن است در زمان صدور حکم
ورشکستگی برخی از اقساط تسهیلات اعطایی به ورشکسته (و یا حتی کل آن)
سررسید نشده باشد و در آتیه می‌بایست پرداخت گردد که در این فرض با توجه به
مقرره ماده ۴۱۲ ق ت که اشعار می‌دارد «همین که حکم ورشکستگی صادر شد
قروض مؤجل با رعایت تخفیفات مقتضیه نسبت به مدت به قروض حال مبدل

می‌شود.» تمام دین مؤجل تاجر به بانک به دین حال مبدل می‌شود و پس از کسر رقم به دلیل تبدیل به حال شدن بعنوان مطالبات بانک از ورشکسته تصدیق و در صورت طبقه بندی ورشکسته قرار می‌گیرد.

در پایان لازم به ذکر است بعضاً برخی از بانکها با تغییر عناوین و عبارات به دنبال اخذ مبالغی از اداره تصفیه بعنوان طلب از ورشکسته می‌باشند که درخواست آنان منطبق بامقررات ورشکستگی نبوده و قابلیت اجابت ندارد. بعنوان مثال براساس عبارت سود قراردادی که اشاره شد بانکها سود قرارداد را به سود دوران سر رسید و سود پس از سر رسید تفکیک و متقاضی دریافت هر دو می‌باشند و مدعی هستند ادعایی از بابت خسارت تأخیر تأدیه ندارند این در حالیست که سود پس از سر رسید همان تأخیر تأدیه است که در قرار داد از آن بعنوان وجه التزام نیز نام برده می‌شود ولی در هر حال قابلیت تصدیق و پرداخت را ندارد.

۲) سود قرار داد تسهیلات بانکی مشمول خسارت تأخیر تأدیه نیست و صرفاً تا یک دوره قابل محاسبه است.

استعلام قزوین

مدیر کل محترم اداره تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضائیه

با سلام

احتراماً، نظر به استعلام صورت گرفته از شعبه اجرای احکام مدنی شهرستان تاکستان به شرح پیوست، خواهشمند است در خصوص موضوع ذیل این اداره را ارشاد فرمایید:

"از آنجا که بموجب رای وحدت رویه شماره ۷۸۸ مورخ ۲۷/۰۳/۱۳۹۹ مسئولیت ضامنین تاجر ورشکسته بمیزان اصل دیون تاجر ورشکسته پیش بینی شده است، آیا سود قرارداد تسهیلات بانکی مشمول رای وحدت رویه شماره ۷۸۸ و ۱۵۵ می‌گردد یا خیر؟"